

Empowerment en veerkracht in armoedesituaties

7 december 2006
Studiedag Kans-armoede
Overpelt

STRUCTUUR

1. OMSCHRIJVING VAN EMPOWERMENT
2. EMPOWERMENT IN DE HULPVERLENING
3. VEERKRACHT OF 'RESILIENCE'
4. KRITISCHE KANTTEKENINGEN EN VALKUILEN

7 december 2006
Studiedag Kans-armoede
Overpelt

EMPOWERMENT ALS 'PARADIGMA'

denk- én handelingskader

streven naar volwaardig burgerschap

personen in een minderhedenpositie

7 december 2006
Studiedag Kans-armoede
Overpelt

individueel schuldmodel = 'blaming the victim'

afstand nemen = 'distancing'

ontmoeting

recht op positieve aandacht

7 december 2006
Studiedag Kans-armoede
Overpelt

WAARDEORIËNTATIE EN THEORETISCH KADER

- EEN EIGEN KIJK OP SOCIALE PROBLEMEN EN HAAR OPLOSSINGEN
- EMPOWERMENT MOET MEN VERWERVEN MITS ONDERSTEUNING VAN DE OMGEVING
- OPEN-EINDE CONSTRUCT
- MEERDERE NIVEAUS ('MULTI - LEVEL CONSTRUCT')
- EMPOWERING PROCESSEN EN EMPOWERED OUTCOMES

7 december 2006
Studiedag Kans-armoede
Overpelt

OMSCHRIJVING VAN EMPOWERMENT

Empowerment is een proces van versterking waarbij individuen, organisaties en gemeenschappen greep krijgen op de eigen situatie en hun omgeving en dit via

het verwerven van controle,

het aanscherpen van kritisch bewustzijn

en het stimuleren van participatie

7 december 2006
Studiedag Kans-armoede
Overpelt

Aandacht voor de psychologische dimensie

geen statisch persoonlijkheidskenmerk ('trait')
wel een dynamisch context bepaald construct ('state')

interactionistische en dynamische kijk

7 december 2006
Studiedag Kans-armoede
Overpelt

Empowerment binnen de hulpverlening

1. Het 'strengths' of krachtenperspectief
2. Relatie tussen hulpvrager en hulpverlener
3. Attitude en technieken van de hulpverlener
4. Organisatorische context
5. Casemanagement

7 december 2006
Studiedag Kans-armoede
Overpelt

1. KRACHTENPERSPECTIEF

FOCUS EN APPEL OP POTENTIELE KRACHT- EN
STEUNBRONNEN

ZIEKTE/DEFICIT MODEL

7 december 2006
Studiedag Kans-armoede
Overpelt

POSITIEVE PSYCHOLOGIE

SELIGMAN

'PSYCHOLOGISCH KAPITAAL'

► MINST INGRIJPENDE HULPVERLENING

7 december 2006
Studiedag Kans-armoede
Overpelt

2. RELATIE TUSSEN HULPVRAGER EN HULPVERLENER

- **BETROKKENHEID**
- **GELIJKWAARDIGHEID**
- **VERBINDING**
- **WEDERKERIGHEID**

7 december 2006
Studiedag Kans-armoede
Overpelt

3. ATTITUDE EN TECHNIEKEN VAN HULPVERLENER

- **FACILITERENDE ACTIVITEITEN**
- **REFLECTIEF/PROBLEEMSTELLEND**
- **'OUTREACHING'**
- **ERVARINGEN / SURVIVOR'S PRIDE**
- **KRACHTGERICHTE TECHNIEKEN**
 - * **VRAAGTECHNIEKEN**
 - * **TAAL**
 - * **ASSESSMENT**
- **PLANMATIG HANDELEN**

7 december 2006
Studiedag Kans-armoede
Overpelt

4. ORGANISATORISCHE CONTEXT

- 'COMPETENTE' ORGANISATIES
- SELF-EMPOWERMENT VAN HULPVERLENERS
- 'ENABLING NICHE'
 - * GEEN STIGMATISERING
 - * AANDACHT VOOR GEHELE PERSOON
 - * VERANDERING EN GROEI
 - * TOEGANG TOT ANDERE NICHES
 - * AANLEREN VAARDIGHEDEN
 - * GASTVRIJHEID
 - * UITGENODIGD TOT MEDEZEGGENSCHAP
 - * GROEPSASPECT

7 december 2006
Studiedag Kans-armoede
Overpelt

KWARTIERMAKEN

RUIMTE MAKEN VOOR MENSEN DIE 'ANDERS' ZIJN
MAATSCHAPPELIJKE STEUNSYSTEMEN
GASTVRIJHEID EN BETROKKENHEID
VOORBEREIDEN VAN ONTMOETING

7 december 2006
Studiedag Kans-armoede
Overpelt

5. CASEMANAGEMENT

- VRAAGGESTUURD OVERLEG
- MULTIDISCIPLINAIRE EN NAADLOZE HULPVERLENING
- OVERLEGNETWERKEN
b.v. lokaal cliëntoverleg en eigen-kracht conferenties

7 december 2006
Studiedag Kans-armoede
Overpelt

VEERKRACHT EN ARMOEDE

HET VERHAAL VAN JIMMY:
KWETSBAAR MAAR ONVERWOESTBAAR

7 december 2006
Studiedag Kans-armoede
Overpelt

Veerkracht = conditie van empowerment

“Veerkracht is het vermogen van een mens of systeem om een goed bestaan te leiden en zich ondanks moeilijke levensomstandigheden positief te ontwikkelen en dit op een sociaal aanvaardbare wijze”

7 december 2006
Studiedag Kans-armoede
Overpelt

BOUWSTENEN VEERKRACHT

1. GEEN INTERNALISERING VAN DE UITSLUITING MET OPNAME VAN DE SLACHTOFFERROL
2. RECHT OP EN KRACHT VAN HET GEVEN
3. BEHOUD EN/OF HERSTEL ZELFRESPECT DOOR POSITIEVE IDENTITEITSVORMING
4. INZICHT IN EN OMGAAN MET DE 'TWEDE KLAP'
5. EEN MEER CONSTRUCTIEF PERSPECTIEF OP HET VERLEDEN
6. AFSTAND NEMEN ('DETACHMENT')
7. ADOPTEERBAARHEID/ OPENSTAAN VOOR EN OPSPOREN VAN 'SURROGAATOUDERS'

7 december 2006
Studiedag Kans-armoede
Overpelt

TWEE VEERKRACHTBESCHERMERS

1. VEILIGE GEHECHTHEID
2. INTERNE BEHEERSINGSORIËNTATIE
 - ▶ ETHISCH RELATIONELE DIMENSIE VAN HET CONTEXTUELE DENKKADER
 - ▶ SOCIALE EN PSYCHOLOGISCHE 'KOST' VAN VEERKRACHT
 - ▶ GEBRUIK VAN METAFOREN (Bruno Humbeeck)

7 december 2006
Studiedag Kans-armoede
Overpelt

KRITISCHE KANTTEKENINGEN EN VALKUILEN

1. EMPOWERMENT EN INDIVIDUALISME
2. 'NULSOM' EN WEERSTAND
3. EMPOWERMENT : EEN 'MANNELIJK' IETS?
4. EMPOWERMENT: ENKEL VOOR DE BETEREN?
5. AANDACHT VOOR DE PERSOON VAN DE HULPVERLENER/SELF-EMPOWERMENT

7 december 2006
Studiedag Kans-armoede
Overpelt

**EMPOWERMENT= EEN PARADOX VAN KRACHT EN
KWETSBAARHEID**

BIND-KRACHT

7 december 2006
Studiedag Kans-armoede
Overpelt